

[CONSTANTIJN HUYGENS] (LONDEN)
AAN MAURITS DE WILHEM [ROME]
15/25 MEI 1671
6798

Antwoord op een verloren gegane brief van De Wilhem van 16 april 1671, door Huygens op 23 mei 1671 te Londen ontvangen.

Samenvatting: Huygens dankt zijn neef Maurits de Wilhem voor de snaren die hij heeft gekocht en hoopt deze spoedig te mogen ontvangen.

Primaire bron: Den Haag, Kon. Bibl., Hs. KA XLIX, dl. 3, pp. 369-370: afschrift (apograaf).

Vroegere uitgave: Worp 6, nr. 6798, p. 288: samenvatting.

Namen: Johan Boreel; Christina van Zweden; David de Wilhem.

Plaats: Londen.

Glossarium: corde (snaar).

Transcriptie

Copie.

A mon nepveu de Wilhem.

A Londres, ce 15/25 May 1671.

Il n'y a que deux jours, Monsieur mon cher nepveu, que je receus vostre lettre escrite à Rome le 16 Avril. Vous y parlez d'une autre précédente qui me seroit venue par l'adresse de Monsieur nostre Ambassadeur en cette cour. Mais c'est de quoy il n'a non plus nouvelle que moy. Je n'ay rien à dire sur la question que vous me proposez touchant un voyage de plus long cours au Levant, ne sachant pas quel est vostre dessein pour tout le cours de vostre vie, à quoy il est temps de penser. Le poète demanda à un jeusne homme: ¹*Est aliquid quo tendis, et in quod dirigis arcum, an passim sequeris corvos, testâque lutoque.* Et Sénèque se plaint ²*quod de partibus vitæ omnes deliberant, de totâ nemo.* Sachez de vous mesme si ces passages vous sont applicables; je n'en puis rien déterminer, ne connoissant pas vostre but, s'il n'y a que le plaisir que vous agite. L'exemple de feu Monsieur vostre bon père ne vous justifie pas. ³*Ille omne tulit punctum, quia miscuit utile dulci,* et, à ce que j'ay esté informé, il a rapporté quelque chose de bien meilleur, hors de l'orient que l'histoire des choses qu'il avoit eu occasion de veoir, en faisant ses affaires, et à son retour il a trouvé sa voiture defrayée, par où après il a eu moyen de s'establir dans la patrie comme il a faict. En effet, sans de semblables intentions le désir de courrir force royaume que nous connoissons presque aussi bien par livres que ceux, qui en reviennent, est un passetemps de plus de fraix que d'avantage. À moins qu'on se trouve les reçus si forts, que les sommes, qu'on est obligé d'y mettre, | 370 | n'incommodent point le domestique. Et c'est icy encor un autre secret où je ne connois rien. Bien sçay-je que ce ne seront pas mon faict, ny celui de mes enfans, selon que roulent les affaires de nostre Estat, et les réductions fréquentes, qui arrivent peu à point à ceux, qui n'ont à vivre que de leur patrimoine, comme nouvellement il vient de nous en estre annoncée une pour les deniers que nous avons sous Son Altesse, que je croy vous concerner assez notablement. Ces choses font juger aux sages que doresnavant avant il importe plus de songer à acquérir avec peine, qu'à dépenser avec plaisir.

Mais, comme j'ay dit d'entrée, ne sachant ni vostre but, ny vos forces, je ne suis capable de vous servir d'aucun advis. Vous estes en aage de pouvoir peser les trois considérations qui gouvernent les actions humaines: *honesti, utilis, et jucundi*, et c'est tout ce que j'ay à dire sur cest article. Je suis bien aysé de la satisfaction avec quelle vous estes parti de Rome.

1. Persius, *Satyra* III, 60-61.

2. Seneca, *Ad Lucilium epistolæ morales*, 71, 2, 2: *'Ideo peccamus, quia de partibus vitæ omnes deliberamus, de ...'*

3. Horatius, *Ars poëtica*, 343.

Je ne sçay comme la Reine de Suède a pris la peine de se souvenir de mon nom de si peu de valeur, n'ayant jamais eu l'honneur de le veoir que deux petites fois. Vous m'avez fort obligé de me procurer des cordes fresches; j'espère que vous trouvez moyen de me les faire tenir. Il passe journellement du monde qui se charge de telles petites devrées. Par la poste les fraix surpassent le valeur du paquet. Monsieur Boreel se souvient bien souvent de vous, et vous resalue, comme je fay de tout mon cœur, en priant Dieu de vous comme de toute prospérité. Vous connoissez ma main et mon affection, sans qu'il soit besoin de vous en asseurer par compliment,

[etc.]

Vertaling

Aan mijn neef de Wilhem.

Londen, 25 mei 1671.

Slechts twee dagen geleden, waarde neef, ontving ik uw brief uit Rome van 16 april. U rept daarin van een voorgaande [brief] die tot mij gekomen zou moeten zijn via onze ⁴ambassadeur bij dit hof. Maar daarvan heeft hij net zo min als ik enige kennis. Ik heb niets te zeggen met betrekking tot de vraag die u mij stelt over een nog verdere reis door de Levant, omdat ik niet weet wat het uiteindelijke doel van uw leven is, waarover het tijd wordt na te denken. De ⁵dichter vroeg aan een jonge man: ⁶ 'Is er iets waarnaar u streeft, en waarop u uw boog richt, of volgt gij alom de kraaien, met aardewerk en klei?'⁷ En Seneca beklagt zich ⁸ dat iedereen zich druk maakt over delen van zijn leven, maar niemand over het geheel.¹ Gaat u na of deze passages op u betrekking kunnen hebben. Ik kan dat niet beoordelen, omdat ik uw levensdoel niet ken, als het niet alleen het plezier is dat u drijft. Het voorbeeld van wijlen mijnheer uw ⁷vader rechtvaardigt niet uw gedrag. ⁸ Hij die het nuttige met het aangename verenigde, heeft bijval geoogst,¹ en hij heeft, naar ik mij heb laten vertellen, uit het oosten iets beters meegebracht dan de verhalen over wat hij had meegemaakt tijdens zijn zakendoen, en bij zijn terugkeer vond hij zijn rijtuig betaald, waardoor het hem direct mogelijk was zich in het vaderland te vestigen zoals hij heeft gedaan. Inderdaad, zonder dergelijke bedoelingen is de wens om de vele koninkrijken te bezoeken die wij uit de boeken bijna net zo goed kennen als zij die eruit terugkeren, een tijdverdrijf dat meer kost dan het oplevert. De revenuen moeten ten minste zó belangrijk zijn dat de sommen gelds die men eraan moet besteden het huishoudboekje in het geheel niet verstoren. En dat is dan een tweede geheim waar ik niets van weet. Wel weet ik dat het niet mijn verantwoordelijkheid is, noch die van mijn kinderen, hoe de zaken van onze staat voortgaan, en evenmin zijn dat de veelvuldige kortingen die weinig gelegen worden opgelegd aan hen die slechts van hun erfdeel moeten leven, zoals ons zojuist er één is meegedeeld met betrekking tot de gelden die wij onder Zijne Hoogheid genieten, en die u, geloof ik, vrij aanzienlijk raken. Deze zaken brengen verstandigen tot het oordeel dat het voortaan belangrijker is eraan te denken hoe met moeite te verwervan dan met plezier uit te geven.

Maar, zoals ik aan het begin al zei, uw doel noch uw middelen kennende, ben ik niet in staat u enige raad te geven. U bent op een leeftijd dat u de drie motieven die de menselijke daden regeren kunt afwegen: ¹dat van de eerbaarheid, het nut en het aangename,¹ en dat is alles wat ik over dit onderwerp heb te zeggen. Ik verheug mij over de voldoening waarmee u uit Rome bent vertrokken.

Ik weet niet of de koningin van Zweden de moeite heeft genomen zich mijn naam, die van zo'n geringe waarde is, te herinneren, aangezien ik slechts twee keer heel even het genoegen heb gehad haar te ontmoeten. U heeft mij zeer verplicht door voor mij nieuwe snaren aan te schaffen; ik hoop nu dat u een manier zult vinden

4. Johan Boreel.

5. Persius.

6. Persius, *Satyra* III, 60-61.

7. David de Wilhem.

8. Horatius, *Ars poëtica*, 343.

om ze mij te doen toekomen. Er gaat dagelijks veel volk op pad dat dergelijke kleine opdrachtjes aanneemt. Wanneer het met de post gaat, zijn de onkosten hoger dan de waarde van de inhoud van het pakje. De heer [Willem] Boreel denkt vaak aan u en groet u op zijn beurt, zoals ook ik met heel mijn hart doe, terwijl ik Gode bid voor u, zoals voor alle voorspoed. U kent mijn handelwijze en mijn toewijding, zonder dat het nodig is u middels beleefdheidsbetuigingen te verzekeren,
